

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 242 [742] ♦ Вівторок, 21 грудня 1993 року ♦ Ціна договірної

«Будьте на коні!»

«Жіноча громада» запросила у неділю на зустріч із святим Миколоєм українських воїнів. Це юнаки і навіть підлітки (учні військового ліцею), тож і спілкувалися з ними зі сцени учасники фольклорних ансамблів «Дай-Боже», а також «Диво», учні київських шкіл. Вони підготували цілком веселу виставу за мотивами народної творчості, що розповідає про чудотворця Миколу, котрий любив і цілюв ближніх, проповідував добро, допомагав бідним.

Звісно, героями свята стали Миколи, яких у залі «Українського дому» збиралося чимало; їх вітали, бажали здоров'я і добра, підносили традиційні пранки-коніки, — щоб завжди були «на коні!» Миколо Жулинського та Миколу Мащенка пов'язали рушниками. Нікого не забули на святі, навіть не Микол. Відомому гостю, американцю Джеймсу Мейсу, історіку, відомому своїми дослідженнями нашої трагічної сторії — голодомору, було присвоєно звання «Лішар України». А всім воїнам «Жіноча громада» вручила подарунки.

У святі взяв участь Голова Верховної Ради України Іван Плющ.

«ОЙ, ХТО-ХТО МИКОЛАЮ ЛЮБИТЬ, ОЙ, ХТО-ХТО МИКОЛАЮ СЛУЖИТЬ...»

Про те, що святий Миколай обдаровує слухняних хлопчиків і дівчаток іграшками та цукерками, знає багато дітей, але далеко не всім випадало бачити Миколу так близько, доторкнутися до його руки. Ці діти переконалися на власні очі: розповіді про доброго святого — зовсім не казка для маленьких. Миколай надарував їм цього року і шоколадок, і книжок, і цікавих іграшок — від спогадів про цей чудовий день ще довго солодко замислятиме серце.

Влаштували свято Миколая для дітей-сиріт, дітей, які залишилися без батьківської опіки, — вихованців київських

шкіл-інтернатів № 3 та № 25, маленьких пацієнтів НДІ педіатрії, акушерства та гінекології і дітей з Ленінградського району столиці, батьки котрих інвалід, успішна служба України та Союзу українців. Кошти на подарунки пожертвувала торонтська філія Всесвітньої суспільної служби (голова — пані М.Сподська). Зустрічі з Миколом відбулися у Київському молодіжному театрі, в Центральній науковій бібліотеці Академії наук України імені В. Вернадського та в дитячому центрі НДІ ПАГ.

Людмила КОХАНЕЦЬ.
Фото Олексі ВАЩЕНКА.

Ми дотримуємося, американці підтримують

Зустріч Президента України Л. Кравчука та американського віце-президента А. Гора відбулася в Будапешті. Там обидва державні керівники були присутні на похоронах угорського прем'єр-міністра Й. Анталла. Під час зустрічі, як передають зарубіжні інформаційні агентства, сторони виклали свої позиції стосовно НАТО-1 і збільшення арсеналу ядерних зброї. При цьому щодо найважливіших позицій поглядів США та України були тотожні. За словами Л. Кравчука, Україна, як і раніше, дотримується рішення стати без'ядерною державою. Але за найважливіше завдання вважає укладення тристоронньої угоди з Росією та Сполученими Штатами. Такої угоди, в рамках якої можна було б розв'язати проблеми політичного, економічного і науково-технічного співробітництва.

Профспілки починають акції протесту

Президія Федерації профспілок України (ФПУ) висловила за проведення масових акцій протесту одночасно в усіх областях та Києві протягом 21–25 грудня і за створення штабу для координації дій на чолі з головою ФПУ О. Стояном. ФПУ також звернулася з позовом до Генпрокуратури України з приводу невиконання Генеральної тарифної угоди на 1993 рік. Мотивація протесту: останні дії уряду призводять до соціально-економічної напруженості та зниження життєвого рівня людей. Якщо Президент України й надалі ігноруватиме вимоги ФПУ, то вона почне з 1 січня 1994 року збір підписів на проведення всеукраїнського референдуму про недовіру Президенту.

Продиктовано в номер

Одночасно з ФПУ Вільні профспілки України (ВПУ) прийняли постанову з закликом 18 січня 1994 року полати страйк з вимогами негайної відставки уряду і передачі новому Прем'єр-міністрові необхідних законодавчих і президентських повноважень для формування нового уряду і проведення реформ. Гасло ВПУ: «Якщо влада не може і не хоче розв'язувати питання, постаєлі трудящимися, то трудящі мають розв'язати питання про владу».

Жириновському сподобалося 6

На кінтатисячому мітингу, скликаному профспілками 19 грудня на Красній площі Чернігова, запропоновано негайно провести всеукраїнський страйк, скинути президента, уряд, парламент, обласні і районні, міські виконком і «відправити їх у колгосп», об'єднатися з Росією, прикрити дарки, підняти рівень зарплати, проіндексувати вклади, вести картки. На жаль, і в прийнятій заздалегідь резолюції, де уряд справедливо звинувачується у некомпетентності, теж запропоновано популістські рецепти лікування економіки.

Валютний аукціон у Києві

Сьогодні у Національному банку України вперше в Україні відбувся валютний аукціон продажу доларів США. Проведення аукціону відповідатиме правилам аукціонної торгівлі, стартовий курс одного американського долара — 30 тисяч карбованців. До участі в аукціоні запрошено всі уповноважені банки, які напередодні прийняли заявки своїх клієнтів на купівлю валют, забезпечені карбованцями. Перед початком аукціону заявки на купівлю представили банку передає до аукціонного комітету. Придбав на аукціон валюту буде передано банкам-покупцям для їхніх клієнтів на підста-

ві та за реквізитами аукціонного свідоцтва протягом одного банківського дня.

Похорон Андрія Лазебникова

20 грудня жителі Севастополя і моряки-чорноморці прощалися з начальником прес-центру ЧФ, капітаном першого рангу Андрієм Лазебниковим, підло вбитим у під'їзді свого будинку. З усіх кінців колишнього СРСР надійшли сотні телеграм співчуття. Зокрема, їх надіслали Головнокомандувач ВМФ РФ Фелікс Громов, його перший заступник, колишній командувач ЧФ Ігор Касатон, Надзвичайний і Повноважений Посол РФ в Україні Леонід Смоляков, Голова РМ Криму Борис Самсонов. Місцева преса одностайно відзначає, що це — політичне вбивство. Тисячі людей прийшли до Матерського клубу Севастополя віддати останню данину пам'яті А. Лазебникова.

В Керчі вводиться особливий стан

За криміногенною обстановкою Керч займає перше місце в Криму. У місті останнім часом різко зросла кількість тяжких злочинів, пограбувань, розбій. Враховуючи ситуацію, виконком Керченської міськради за пропозицією міліції прийняв рішення ввести особливий стан в місті і створити для стабілізації обстановки комісію, надавши їй особливі повноваження. На території Керчі вводиться спільне патрулювання працівників УВС, військовослужбовців, громадських формувань підприємств та організацій. Ім надані права особистого огляду громадян та авторизовані перевірки об'єктів перебування у місті іногородніх. При в'їзді та виїзді з Керчі створюються контрольні-пропускні пункти. Забороняється перебування неповнолітніх після 21 години на вулицях без супроводу дорослих.

Офіційно

Задля безпеки атомних станцій

Президент України Леонід Кравчук прийняв 17 грудня керівників американської фірми «ABB» (Ей-Бі-Бі), з якою укладено угоду про допомогу Україні в підвищенні ефективності та безпеки ядерної енергетики. «Ей-Бі-Бі» почне свою роботу в Україні негайно з установлення ядерних контрольно-виміркових систем на Хмельницькій АЕС. Ця діяльність проводиться спільно з харківською фірмою «ХАРТРОН», яка з часом стане місцевим виробником систем для підвищення безпеки.

У Верховній Раді

17 грудня під головуванням Першого заступника Голови Верховної Ради України В. Дурдинця відбулося засідання Комісії Президії Верховної Ради України у питаннях заснування державних нагород України.

Комісія обговорила питання про проект постанови Верховної Ради України «Про державні нагороди України», підготовлений для розгляду Верховною Радою України у другому читанні.

Передбачається заснувати в Україні систему державних нагород — орденів і медалей, почесних знаків та Державних премій, зокрема вищий орден для нагородження за виняткові заслуги перед Україною її народом, ордени для нагородження за видатні заслуги у різних сферах суспільної діяльності, змцненні обороноздатності країни, захисті конституційних прав і свобод громадян, за благодійницьку діяльність і милосердя, а також ряду медалей за виявленню самовідданості при виконанні військового, службового та громадського обов'язку, ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, багаточислу сумлінну працю на виробництві, виховання дітей та інші.

В той же день Перший заступник Голови Верховної Ради України прийняв Надзвичайного і Повноваженого Посла Королівства Нідерланди в Україні Роберта Германа Серрі.

Відбувся обмін думками з широкого кола питань, що цікавлять обидві сторони. Василь Васильович Дурдинець відповів на численні запитання Посла, зокрема про перспективи економічних реформ в Україні, перебіг ситуації в Україні, деякі аспекти міжнародної політики, послідовний рух України до проголошеного безз'ядерного статусу та інші.

Бесіда пошла у дусі взаєморозуміння і пошуку шляхів як на міждержавному, так і на міжпартійному взаємовигідному співробітництві.

У Центральній виборчій комісії по виборах народних депутатів України

Центральна виборча комісія по виборах народних депутатів України розглянула заяви та інші документи, подані політичними партіями про реєстрацію їх як таких, що виявили намір висунути кандидатів для участі у виборах народних депутатів України. Згідно із статтею 14 Закону про вибори Центральна виборча комісія прийняла постанову про реєстрацію української республіканської партії, комуністичної партії України та партії Конгресу Українських Націоналістів у зв'язку з їх наміром висунути кандидатів для участі у виборах народних депутатів України 27 березня 1994 року.

Відповідні свідоцтва про реєстрацію представників згаданих політичних партій вручив голова Центральної виборчої комісії І. Г. Сметь.

Уміємо ж!

Чи не правда, знайомий витук під час огляду виставочних примірників продукції? А от взуття Ужгородського об'єднання викликає захоплення не тільки на демонстраційних стендах, а й скрізь, де воно з'являється в продаж. Це не тільки ніж високоняжності, а й гарний вибір товару народному споживачу повідомляють, що ужгородські взуттярники вишили перемогами на ньому «Юдостоєні найвищої нагороди — «Міжнародної золотий зірки». Її вручено генеральному директору об'єднання, народному депутату України Ігорю Єлєвину.

Ця нагорода, за міжнародними нормами, започаткує «світло» підприємству на будь-який ринок світу.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Постанова Верховної Ради України

Про економічне та соціальне становище в Україні

Заслухавши та обговоривши доповіді з питань соціально-економічного становища в Україні та закладених заходів до подолання гіперінфляції виконавчого обов'язку Прем'єр-Міністра України Зягидського Ю.Л., Голови Правління Національного банку України Ющенка В.А., Міністра економіки України Шпека Р.В., Верховна Рада України постановляє:

1. Відмітити, що Кабінет Міністрів України, Національний банк України, місцеві органи влади виявили недостатнє вміння законодавства України, не забезпечили своєчасного здійснення рішень Верховної Ради України щодо випереджувальних заходів у соціальному захисті населення, що після чергового підвищення цін призвело до подальшого зниження рівня життя людей, загострення соціальної напруги в суспільстві.

2. Вияти до відома розроблені Урядом невідкладні заходи щодо нормалізації соціально-економічного становища та подолання гіперінфляції в Україні і покласти на Кабінет Міністрів України відповідальність за наслідки їх реалізації в межах його повноважень.

3. Кабінету Міністрів України, Національному банку України, Фонду державного майна України, органам влади Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям та органам місцевого і регіонального самоврядування до 1 січня 1994 року привести у відповідність до законодавчих актів України видані ними нормативні акти.

4. Звернутися до Президента України, як гаранта дотримання Конституції України та законів України, з пропозиціями:

привести у відповідність до чинного законодавства України укази і розпорядження Президента України та посилити персональну відповідальність за прийняття рішень Уряду, органів влади Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, які можуть призвести до зниження рівня життя громадян України; погіршення умов виробничої та підприємницької діяльності; неефективного використання фінансових та матеріальних ресурсів держави; проведення приватизації з порушенням законодавства та зниженням ефективності роботи приватизованих підприємств; руйнування ринкової структури; зниження економічного потенціалу чи посилення економічної залежності України від окремих держав; Кабінету Міністрів України подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін та доповнень до законодавчих актів з метою усунення перешкод, що стримують проведення ринкових реформ, досягнення стабілізації економічної та соціальної ситуації в Україні.

Пропозиції

про додаткові заходи щодо стабілізації соціально-економічного становища в Україні, висловлені народними депутатами України

1. Відмітити з 1 січня 1994 року регулювання фонду споживання підприємств, збільшити їх від сплати штрафів за перевищення фонду споживання у IV кварталі 1993 року.

2. Установити чотирьохденний строк виконання банками операцій по платіжним карткам — дорученням клієнтів. За перевищення чотирьохденного строку за кожний день прострочення банком виплачується штраф у розмірі 2% клієнту банку і 2% до бюджету від затриманої суми. Раніше прийнятий строк 7 днів та штраф відміняти.

3. Накласти вето на Указ Президента України від 11 грудня 1993 року «Про заходи щодо завершення бюджету на 1993 рік».

4. Відмітити дію телеграми Кабінету Міністрів України про переорієнтацію зовнішньої торгівлі згідно з постановою № 07-104 від 5 грудня 1993 року.

5. Відмітити видачу пільгових кредитів за рахунок державних коштів.

6. Відмітити з 1 січня 1994 року подати на розгляд Верховної Ради України запитання докинути записки товарно-матеріальних цінностей, установлений листом Міністерства економіки України № 37-20/248 від 31 травня 1993 року, Міністерства фінансів України № 07-104 від 31 травня 1993 року.

7. Уточнити з 1 січня 1994 року дію статей 1-10 Декрету Кабінету Міністрів України № 14-92 від 26 грудня 1992 року «Про податок на додану вартість». Ввести в дію з 1 січня 1994 року Декрет Кабінету Міністрів України № 12-92 від 26 грудня 1992 року «Про податок на прибуток підприємств».

8. Звільнити протягом 1994 року підприємства всіх форм власності, роздрібною торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування населення, які торгують винятково за українську валюту від податку на прибуток підприємств і організації. Звільнити від оподаткування податком на прибуток підприємств і організації частину їх прибутку, що направляється на поповнення обігових коштів.

9. Доповнити пункт 2 Декрету Кабінету Міністрів України № 21-92 від

29 грудня 1992 року «Про порядок обкладання митом предметів, які ввозяться (пересилаються) громадянами за межі кордону України» підпунктом «Д» такого змісту:

«Д». Вирощена громадянами на полях та присадибних ділянках продукція (картопля, плодово-ягідна, виноград, баштанні культури та вироби з них) у разі наявності відмітки місцевих органів виконавчої влади, яка підтверджує, що вказана продукція є власністю громадянина і вироблена ним».

10. Уточнити з 1 січня 1994 року дію Декрету Кабінету Міністрів України № 19-92 від 15 грудня 1992 року «Про податок регулювання орендних відносин».

11. Кабінету Міністрів України: розробити протягом 1993 року розробку енергетичного балансу України на 1994 рік;

— до 1 січня 1994 року встановити тарифи та нетарифні обмеження на товари нескритичного імпорту;

— до 1 січня 1994 року внести на затвердження Верховної Ради України перелік товарів, на які встановлюється акцизний рубль та ставки акцизного збору на ці товари;

— завершити розробку та з 1 січня 1994 року почати здійснення адресної допомоги малозабезпеченим громадянам;

— розробити питання про введення на період кризового стану карткової системи розподілу основних продуктів харчування;

— до 30 січня 1994 року розробити проект закону про оплату праці і подати на розгляд Верховної Ради України;

— до 1 січня 1994 року переглянути перелік пільг та бездровних дозволів, що надаються на предмет їх повної відміни або зміни на адресні;

— до 1 січня 1994 року розробити і подати на затвердження Верховної Ради України «споживчий коштик» як норматив мінімальної заробітної плати;

— до 1 січня 1994 року подати на розгляд Верховної Ради України

5. Генеральному прокурору України в порядку нагляду перевіряти у січні 1994 року приведення нормативних актів, виданих Урядом, Національним банком України, Фондом державного майна України, органами влади Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого і регіонального самоврядування у відповідність до законодавчих актів України.

6. Постійним комісіям Верховної Ради України у питаннях законодавства і законності, з питань правопорядку та боротьби із злочинністю до 21 грудня 1993 року внести на розгляд Верховної Ради України проект закону щодо посилення відповідальності посадових осіб за дії, які порушують чинне законодавство України.

7. Звільнити дію пункту 2 Постанови Верховної Ради України від 17 червня 1993 року «Про випуск в обіг Національним банком України через комерційні банки платіжних засобів первинної емісії та здійснення регулювання грошовими потоками у II кварталі 1993 року».

Встановити, що рішення про грошову емісію та кредитування поточних витрат, включаючи дефіцит Державного бюджету, приймаються виключно Верховною Радою України.

8. Відмітити, що до цього часу Урядом не виконано Постанову Верховної Ради України від 19 листопада 1993 року «Про забезпечення розрахунків за поставленою в 1993 році до державних ресурсів сільськогосподарської продукції» і закласти від Кабінету Міністрів України її безумовного виконання, про що доповісти Верховній Раді України до 15 січня 1994 року.

9. Кабінету Міністрів України, Національному банку України, Фонду державного майна України, Генеральній прокуратурі України до 30 січня 1994 року подати до Верховної Ради України інформацію про виконання пункту 3 та пункту 5 цієї Постанови.

10. Доручити Кабінету Міністрів України в триденний термін розглянути пропозиції, висловлені народними депутатами України при обговоренні цього питання, і доповісти Верховній Раді України заходи щодо їх вирішення (додаток додається).

Голова Верховної Ради України
І. ПЛОЦЬ

м. Київ
17 грудня 1993 року.

проект закону про повернення до індексу доходу населення;

— до 1 січня 1994 року подати на розгляд Верховної Ради України проект закону про відшкодування збитків громадянам від обсяження вкладів у відділеннях Опандбанку;

— до 21 грудня 1993 року подати на розгляд Верховної Ради України прогноз про обсяг зростання з значенням причин обсягуючого зростання;

— до 21 грудня 1993 року подати на розгляд постійної Комісії Верховної Ради України з питань планування, бюджету, фінансів і аналіз складу витрат на виробництво, а також інших витрат у цінах ринку товарів;

— з 1 січня 1994 року ввести регулювання цін на товари і послуги з обмеженим нормативним рівнем рентабельності та сплатою податку у випадку перебільшення нормативного рівня рентабельності всієї суб'єктами господарської діяльності;

— з 1 січня 1994 року ввести обмеження витрат на товари і послуги, пов'язані з посередницькою або торговельно-посередницькою, 35% від цін виробничої продукції;

— до 1 січня 1994 року встановити порядок проведення довідки за залишків товарно-матеріальних цінностей для виключення до складу витрат на виробництво на основі індексу зростання цін по галузях промисловості, що публікуються Міністерством економіки України в пресі;

— до 21 грудня 1993 року подати Верховній Раді України обсяг критичного імпорту в номенклатурі по поставальниках як елемент валютного розділу проекту закону «Про Державний бюджет України на 1994 рік»;

— до 21 грудня 1993 року подати Верховній Раді України відомості про обсяг експорту в номенклатурі для покриття критичного імпорту, що входить в державне валютне і держдержатр як елемент валютного розділу проекту закону «Про Державний бюджет України на 1994 рік»;

— до 1 січня 1994 року подати Верховній Раді України програму структурної перебудови промисловості, при цьому особливо виділити товари критичного імпорту, організація імпорту таких товарів в Україні, запровадити механізм стимулювання структурної перебудови;

— до 1 січня 1994 року подати Верховній Раді України заходи, що забезпечують перевод всіх суб'єктів підприємницької діяльності на самозанятість, тобто самостійно, звернувши при цьому особливу увагу

на підприємства енергетичного комплексу;

— до 1 січня 1994 року подати Верховній Раді України заходи, що забезпечують паритет цін промисловості і сільського господарства;

— до 30 січня 1994 року подати на розгляд Верховної Ради України проект закону «Про валютне регулювання»;

— до 30 січня 1994 року подати на розгляд Верховної Ради України проект закону «Про оплату праці» з врахуванням забезпечення паритету цін на працю цінам на товари народного споживання та сільськогосподарську продукцію;

— до 30 січня 1994 року подати на розгляд Верховної Ради України проект закону «Про державне підприємство»;

— до 30 січня 1994 року подати на розгляд Верховної Ради України проект закону «Про підприємства з недержавною формою власності»;

— до 30 січня 1994 року доповісти, Верховній Раді України про практику застосування закону «Про банкрутство» і заходи, що живляться по санції підприємств;

— передбачити в проект закону «Про Державний бюджет України на 1994 рік» скорочення чисельності держпраців до рівня за станом на 1 січня 1992 року;

— до 21 грудня 1993 року подати на розгляд Верховної Ради України проект закону про збільшення обсягу продажу валюти податком на валютний прибуток;

— до 21 грудня 1993 року подати на розгляд Верховної Ради України податкові заходи, які стимулюють раціональне землекористування;

— до 1 січня 1994 року подати на розгляд Верховної Ради України заходи по уточненню законодавчих та нормативних актів щодо приватизації.

— до 1 січня 1994 року розглянути питання про розукуплення Міністерства транспорту України;

— до 30 січня 1994 року подати на розгляд Верховної Ради України заходи по уточненню законодавчих та нормативних актів щодо приватизації.

12. Комітетів і питань депутатської етики до 1 січня 1994 року проаналізувати виконання постанов і протоколів доручень Верховної Ради України, не виконані станом на 15 грудня 1993 року, а термін виконання яких закінчився — роздрукувати і ознайомити народних депутатів України.

Ювілей

3 інституту — в університет

Київському державному інституту культури виповнилося 25 років. Напередодні ювілею наш кореспондент попросив відповісти на кілька запитань виконуючого обов'язки ректора, доктора педагогічних наук М. Поплавського.

— Що за чергові віку існування інституту вам запам'яталося?

— Широкий ентузіазм студентів, які після лекцій з піснями, жартами допомагали будівельникам споруджувати головний навчальний корпус, гуртожиток. Це не забудеться ніколи.

В пам'яті й те, як хоча й по-вільно, але руйнувалися догматичні стереотипи викладання на зламі 80 — 90 років, як пробивалися паростки нового національно-демократичного у лекціях викладачів, у навчальних програмах.

— Якій головний підсумок роботи вузу?

— Нині близько 30 тисяч випускників інституту працюють на всіх ділянках національно-культурного будівництва в Україні — від Міністерства культури до сільського клубу. На мою думку, це й є головне досягнення інституту, якщо говорити стисло.

— Певно, й власні кадри підготував інститут...

— Безперечно. Уже зконцентровано досить сильний науково-творчий потенціал. Понад 40 докторів наук, професорів, народних і заслужених артистів і працівників культури України, близько 170 кандидатів наук, доцентів... І більшість з них — випускники інституту.

— На чому зосереджуються їх творчі зусилля?

— На завершених перебудови викладання суспільствознавчих дисциплін на базі національної філософської, соціологічної і політологічної думки, на переході до навчання за сучасними інформаційними технологіями. Адже зараз готують фахівців за 4 спеціальностями і 22 спеціалізаціями.

На черзі й створення при ін-

ституті міцного науково-дослідного підрозділу за проблем культури. Ми могли б взяти на себе функції базового вузу, де б проходили випробування науково-методичні розробки актуальних проблем культурології.

— Тобто інститут доріс до ведення наукової роботи.

— Власне, вже час вирішувати питання про створення на базі інституту Української академії культури. Такі пропозиції передали в Міністерство культури і сподіваємося на позитивну відповідь. Навчання у нас вже піднялося на новий ступінь: підготовку фахівців здійснюватимемо на двох рівнях — бакалавр і магістр. Останній матиме змогу скласти випускні державні екзаменати як дисциплін кандидатського мінімуму. У нас вже створена й спеціалізована Рада по захисту кандидатських дисертацій, триває підготовка щодо створення Ради по захисту докторських дисертацій...

— Це вимагає відповідної матеріально-технічної бази...

— Ой, не кажіть. Це, мабуть, найбільш чужа тема для керівників всіх навчальних установ. Повірте, набридло ходити з простягнутою рукою. Тому вчимося заробляти самостійно. Наприклад, підготовкою спеціалістів і науковців для інших країн. Та й тут нас примушують 50 відсотків валютних надходжень продавати. А ми ж не комерційна структура! Думаю, що винятком для установ освіти і культури має бути, бо економіку не здолати легше, ніж культуру. Загубимо освіту, культуру — загубимо націю. Хіба це не зрозуміло?

— Михайле Михайловичу, і все ж прийміть вітання з ювілеєм, бажамо, щоб наступні 25 років вже були історією Української академії культури.

— Дякую. А за запрошування сьогодні всіх бажачок на ювілейний творчий звіт-концерт інституту, який почнеться у Палаці культури «Україна» о 18.00.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Продиктовано в номер

СОУ готується до виборів

284 делегати провели минулими вихідними в Києві Уряд Співля офісера України (СОУ). Військовики заслухали звітну доповідь голови СОУ генерал-майора О. Скіпальського, виробили тактику на наступний виборчий кампанію. В зверненні до кадрових офісера, прапорщиків, мічманів, сержантів, солдатів, запасників і ветеранів усіх війн делегати СОУ закликали обрати до нової Верховної Ради замість збанкрутілої пересфарбованої номенклатури справжніх патріотів України, не допустити приходу до влади в нашій країні доморощених жриновських.

Новим головою СОУ обрано заступника начальника штабу ВПС України генерал-майора О. Ролу.

Журналісти підтримають тих, хто скаче у відставку

Українські учасники міжнародної конференції-семинару «Журналісти за демократичні вибори» що відбулися в Києві 17-19 грудня, ухвалили резолюцію, в якій записано: «... Ми вважаємо нашими природними союзниками всі політичні і громадські структури, які вже сьогодні лідують на вибори з програмами, що передбачають розвиток багатопартійності, свободи слова та проведення радикальних економічних реформ. Нам близькі виборчі програми тих кандидатів, які виступають за якнайшвидше ухвалення новообраною Верховною Радою пропорційного виборчого закону і проведення дострокових виборів на багатопартійній основі».

Ініціатори виборчого закону, що ухвалила Верховна Рада не змогла прийняти демократичний виборчий закон, то журналісти сподіваються, що здатний буде це зробити новий парламент. Саме таких його депутатів журналісти і готові підтримувати під час виборів.

Ермаков став кандидатом

Після другої спроби Центризбиркомом Країни зареєструвати представника Президента України в Севастополі, заступника Голови ВР Країни І. Ермакова кандидатом у президенти Республіки Країни. Ермакову відомо послідовність за номером п'ять. Поки що він єдиний незалежний кандидат, решта четверо висуваються від політичних партій.

Експрес-інформація

Будемо торгувати

Питання вигідних поставок продовольства та медикаментів між Україною і Кубою обговорено у ході бесіди вице-прем'єр-міністра України В.Ланди з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Куба Д.Асторга.

Гості КОКОМа

У паризькій штаб-квартирі Координаційного Комітету з багатостороннього експортного контролю (КОКОМ) перше за час існування цієї організації відбулися консультації її членів з делегацією України, очолюваною заступником міністра закордонних справ України Б.Тарасюком. У ході консультацій члени КОКОМ були ознайомлені із зусиллями уряду України щодо запровадження державної системи експортного контролю, політикою щодо контролю в експортних зброї, елементів зброї масового знищення та зобов'язань членів КОКОМ у зв'язку з поставками. Члени Комітету високо оцінили діяльність уряду України у розбудові ефективної системи експортного контролю, яка є важливим чинником міжнародної безпеки.

У ході засідання деякі держави внесли пропозиції щодо надання невідкладної допомоги Україні та встановлення партнерства у галузі контролю над експортом.

Уніфікують законодавство, матимуть спільні гроші

Блорусь до 1 січня 1994 року завершить уніфікацію своїх законодавчих актів до російських. На засіданні Москви члени російсько-білоруської комісії домовилися про потребу такого заходу для об'єднання грошових систем двох країн.

Залишилося з'ясувати строки

виведення російської 14-ї армії з Республіки Молдова. Про це заявив посол Росії у Кишиневі В.Плечко. Він сказав, що домовіть про постання виведення російських військ-службовців з республіки вже практично готовий.

Встановили дипломатичні відносини

з колишньою югославською республікою Македонією Великобританія і Федеративна Республіка Німеччина.

За повідомленнями наших власних кореспондентів і зарубіжних інформагентств.

Фотофакт

По закінченні візиту в Душанбе командувач прикордонних військ Росії А.Ніколаєв заявив, що ситуація на таджицько-афганському кордоні залишається складною, але контролюваною. Разом з тим, сказав він, з настанням весни не виключено можливість активізації озброєної озброєної, загони якої дислокуються в прикордонних з Таджикистаном північних провінціях Афганістану, а також сирб проведення ними серії масованих провокацій.

У ході візиту А.Ніколаєв обговорив з головою ВР Таджикистану Е.Рахмоновим, керівництвом республіки, а також з командувачем коаліційних миротворчих сил проблеми подальшого зменшення таджицько-афганського кордону.

На знімку: військ розвідники російської 201-ї мотострілецької дивізії надають допомогу прикордонникам за охорони державного кордону.

Фото ІТАР-ТАРС.

Власкоро повідомляють

Міліція забезпечила порядок

Десятки новеньких автомобілів, більшість яких іномарки, склали траурний кортеж. У місті Кара-Балта ховали місцевого злодія в законі, відомого суперниками з ворогуючого угруповання. Присутність на похороні стількох «соратників» не випадково: покіяник контролював практично весь промисловий центр.

Про причини вбивства не кажуть ні карний розшук, ні самі «авторитети». Хоча і ті й інші переконані: буде вжито заходів у відповідь. До чого так привезде, казати зайве. Тому в день похорону МВС проводило широкомасштабну операцію щодо перевірки його учасників. Знайдених в автомобілях суми грошей вкрай уявляють увагу, але затримано було одиначи: тих, хто на похорон прибув із зброєю й наркотиками. Решту ж мафіозі через відсутність складу злочину відпустили.

Гарен ДЕНИСЕНКО.

Вітшек.

Проблеми

Що дозволено монархістам, те не дозволено циганам

Нещодавно кілька тисяч румунів зібралися біля будинку колишнього королівського палацу в Бухаресті, щоб відзначити 72-ї роковини з дня народження свого короля у вигнанні Міхая. З приходом до влади комуністів він утік з Румунії і відтоді проживав за кордоном. Після повалення Чаушеску Міхай кілька разів намагався відвідати батьківщину, та власті вперто відмовлялися йому у візі. «Монархія бреше країну!», «Геть президента Ілієску!» — скандував натовп.

Що дозволено монархістам, те не дозволено циганам, коментують спостерігачі цю ситуацію в Румунії, пов'язану з антициганськими настроями. Справді, зараз цигани, на відміну від монархістів, навряд чи наважаться вийти на вулицю, щоб висловити свій протест проти їхніх расизму, що заповнила країну. За даними соціологічних досліджень, опублікованих газетою «Евентиментал зейл», 77 відсотків румунів ненавидять цигани. Недавно інформаційні агентства повідомили, що в одному з міст країни натовп румунів і місцевих уторців влаштував суд «лічач» над трьома громадянами циганського походження. За останні три роки було зареєстровано 29 випадків наруги над циганами, пограбовано й спалено понад 100 їхніх домівок.

Звідки така ненависть? Серед румунів існує думка, що в різкому стрибку злочинності винні саме цигани. За офіційними даними, циган у Румунії 410 тисяч чоловік. Але самі цигани вважають, що їх понад мільйон (населення Румунії — 22 мільйони чоловік). Соціологи Бухарестського університету заявляють, що 90 відсотків циган живуть у жалких халупах. Серед дорослого циганського населення майже 80 відсотків не мають ніякої професійної підготовки, з них лише 22 відсотки перебівають випадковими заробітцями. Фахівці тримаються думки, що саме безробіття та хронічне безгрішність штовхають циган на злочини. Втім, зараз у Румунії за 300-відсотковою інфляцією скрутно живеться всім. І злодіє є не тільки серед етнічних меншин. Але, очевидно, комуś вигідно на тлі загального збуження народу сади в циганів вбачати «козлів відпущення».

Спартак ТОЛОКА.

Патрулювання чи полювання?

Нещодавно повертався з відрядження до Бухаресту на автомобілі і переконався: робота служби ДАІ на дорогах нашої країни різко відрізняється від дії їхніх зарубіжних колег, а поведку просто виходить за рамки здорового глузду. Мені (та й не тільки мені) здалося — більше порушує честь і гідність воїнів, перетворює увечері ситуацію на шосе у звичайний терор.

... Від Чона до Львова нараховує на шосе два десятки інспекторів ДАІ. Машини з інформативними номерами заповнюють майже біля всіх населених пунктів. Впало в око і те, що майже всюди на дорогах замість халупи міліцейської машини з «фарою». Бачив задоволені обличчя дайшників, коли таким чином являлося когось спілкувати. Відчує це і на собі, коли на виїзді з Рівного на паргобі темного шосе, де немає ніякого світла, а й жодного знаку, що вказував би на необхідність пересування з тією чи іншою швидкістю, мене із засідки ужалити лейтенант міліції О. Салтнішев і старшина А. Панчук. Відчувалося: вислуховува-

ти аргументи своїх опонентів вони не звикли. Правда, вони чекали: що я можу запропонувати, як себе поведи. Я попросив видати квитанцію про штраф з тим, щоб потім в офіційному порядку дії інспекторів оскаржити. Та квитанції у Салтнішева і Панчука не було. Мабуть, мого прохання їх взагалі образило: вони вирішили відібрати права і вислати їх поштою до державної інспекції за місцем проживання. Мовляв, походи тоді у Києві по кабінетах...

Коли ж побачив і далі на трасі такі «розборки», то подумав: де гарантія того, що працівники ДАІ не зловживають своїм службовим становищем, не порушують прав людини на вільне і безконтрольне пересування по території нашої країни? Адже платити штраф я був готовий. Так роблять у всіх цивілізованих країнах світу. Та коли працівник ДАІ виходить на патрулювання шосе без квитанції, то це, мабуть, вже не патрулювання, а полювання. Може, я не правий?

Олександр ВОРЦЕВСЬКИЙ.

РАБОТНИК

Закон України

Про Антимонопольний комітет України

(Закінчення. Початок на 4 стор.)

Стаття 14. Адміністративні колегії Антимонопольного комітету України

Для розгляду окремих справ про порушення антимонопольного законодавства утворюються постійно діючі та тимчасові адміністративні колегії, які формуються з державних уповноважених та голів територіальних відділень Антимонопольного комітету України в складі не менше трьох осіб.

Адміністративні колегії формуються за галузевим, регіональним або іншими принципами.

Голова територіального відділення Антимонопольного комітету України, який є членом адміністративної колегії, приймає рішення має рівні права з державними уповноваженими, що входять до складу колегії.

Стаття 15. Апарат Антимонопольного комітету України, його територіальних відділень

Організаційну, технічну, аналітичну, інформаційно-довідкову та іншу роботу по забезпеченню діяльності Антимонопольного комітету України, його територіального відділення, а також підготовку матеріалів для розгляду справ про порушення антимонопольного законодавства здійснює апарат відповідно Антимонопольного комітету України або його територіального відділення.

Положення про структуру підрозділів апарату Антимонопольного комітету України затверджує Голова Комітету.

ГЛАВА III. СТАТУС ДЕРЖАВНОГО УПОВНОВАЖЕНОГО ТА ГОЛОВИ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ**Стаття 16. Права та обов'язки державного уповноваженого, голови територіального відділення Антимонопольного комітету України**

Державний уповноважений Антимонопольного комітету України відповідно до законодавства має право:

— безперешкодно входити на підприємства, в установи, організації за зусиллями посадовців та мати доступ до документів і інших матеріалів, необхідних для проведення перевірок;

— вимагати устних або письмових пояснень посадовців осіб та громадян;

— вимагати для перевірки дотримання антимонопольного законодавства необхідні документи та іншу інформацію у зв'язку з реалізацією його повноважень;

— залучати за погодженням з відповідними центральними та місцевими органами державної виконавчої влади, органами місцевого та регіонального самоврядування, підприємствами і об'єднаннями їх спеціалістів, депутатів місцевих Рад народних депутатів для проведення перевірок та ревізій;

— відповідно до розподілу обов'язків розглядати справи про порушення антимонопольного законодавства та приймати рішення за результатами розгляду в межах його повноважень;

— представляти Комітет без спеціальної довіреності в суді чи арбітражному суді;

— уповноважувати працівників апарату Комітету та його територіальних відділень здійснювати окремі повноваження, зазначені у цій статті.

Державний уповноважений, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України зобов'язаний:

— точно виконувати вимоги чинного законодавства України, бути об'єктивним та неупередженим при реалізації своїх повноважень;

— направляти відповідним державним органам подання щодо порушень посадовими особами антимонопольного законодавства України.

Без згоди Антимонопольного комітету України державний уповноважений, голова територіального відділення не може входити до складу комісій, комітетів та інших утворень, що формуються центральними та місцевими органами державної виконавчої влади, а також органами місцевого та регіонального самоврядування.

Робота за сумісництвом державних уповноважених та голів територіальних відділень Антимонопольного комітету України (крім наукової та викладацької діяльності), а також пряме або опосередковане здійснення ними підприємницької діяльності забороняється.

Стаття 17. Незалежність державного уповноваженого Антимонопольного комітету України

Державний уповноважений Антимонопольного комітету України є незалежним у здійсненні покладених на нього повноважень щодо контролю за дотриманням антимонопольного законодавства та під час розгляду справ про його порушення.

Державний уповноважений Антимонопольного комітету України самостійно приймає рішення в межах своїх повноважень.

Державні уповноважені Комітету приймають рішення на засіданнях Антимонопольного комітету України та адміністративних колегій, мають рівні права і керуються тільки законом.

Стаття 18. Дисциплінарна відповідальність та звільнення з посади державного уповноваженого Антимонопольного комітету України

Державний уповноважений Антимонопольного комітету України може бути притягнений до дисциплінарної відповідальності (крім звільнення) на загальних підставах в порядку, встановленому законодавством України про працю.

Державний уповноважений Антимонопольного комітету України може бути звільнений з посади:

— за станом здоров'я, який перешкоджає продовженню роботи; за власним бажанням;

— в разі грубого порушення службових обов'язків або вчинення ним злочину.

Звільнення державних уповноважених Антимонопольного комітету України проводиться Верховною Радою України за поданням Голови Антимонопольного комітету України.

Державний уповноважений Антимонопольного комітету України має право на відставку в порядку, визначеному, чинним законодавством України.

ГЛАВА IV. ПРАВОВІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ**Стаття 19. Гарантії здійснення повноважень Антимонопольного комітету України**

Антимонопольний комітет України здійснює свої повноваження з дотриманням Конституції та законів України незалежно від центральних та місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого та регіонального самоврядування, їх посадовців осіб та підприємств, а також об'єднань громадян чи їх органів.

Втручання центральних та місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого та регіонального самоврядування, їх посадовців осіб, об'єднань громадян та представників в діяльність Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень забороняється, за винятком випадків, пе-

редбачених чинним законодавством.

Види у будь-якій формі на працівників Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень з метою перешкоджання виконанню ним службових обов'язків або прийняття неправомірних рішень тягнє за собою відповідальність, передбачену законодавством.

Стаття 20. Відносини Антимонопольного комітету України з центральними та місцевими органами державної виконавчої влади, органами місцевого та регіонального самоврядування

З метою координації діяльності у питанні розвитку конкуренції з територіальними комітетами Антимонопольний комітет України взаємодіє з центральними та місцевими органами державної виконавчої влади, органами місцевого та регіонального самоврядування.

Територіальні відділення Антимонопольного комітету України координують свою діяльність з місцевими державними адміністраціями, органами місцевого та регіонального самоврядування.

Центральні та місцеві органи державної виконавчої влади, органи місцевого та регіонального самоврядування зобов'язані погоджувати з Антимонопольним комітетом України рішення щодо демонополізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання, а також одержувати від Комітету у визначеному ним порядку на створення, реорганізацію (злиття, предшляння), ліквідацію господарюючих суб'єктів та господарських товариств, створення асоціацій, концернів, міждержавних, регіональних та інших об'єднань підприємств, переворотів органів управління в зазначені об'єднання.

Стаття 21. Відносини Антимонопольного комітету України з органами прокуратури, засобами масової інформації

Антимонопольний комітет України та його територіальні відділення координують свою діяльність з питань виявлення, запобігання та припинення порушень антимонопольного законодавства з органами прокуратури.

Антимонопольний комітет України та його територіальні відділення взаємодіють із засобами масової інформації та громадськими організаціями у роботі щодо запобігання порушень антимонопольного законодавства.

Стаття 22. Обов'язок виконання вимог державних уповноважених та голів територіальних відділень Антимонопольного комітету України

Вимоги державних уповноважених та голів територіальних відділень Антимонопольного комітету України в межах їх повноважень є обов'язковими для виконання у визначені ними строки, якщо інше не передбачено чинним законодавством.

Невиконання законних вимог державного уповноваженого або голови територіального відділення Комітету тягне за собою передбачену законом відповідальність.

Документи, статистична та інша інформація, необхідні для здійснення контролю за дотриманням антимонопольного законодавства та розгляду справ про його порушення, надаються на вимогу державного уповноваженого, голови територіального відділення Антимонопольного комітету України безкоштовно.

Інформація, доступ до якої обмежено законодавством, одержана державним уповноваженим, головою територіального відділення Антимонопольного комітету України використовується ним відповідно до чинного законодавства.

Стаття 23. Процесуальні засади діяльності Антимонопольного комітету України

Діяльність щодо виявлення порушення та припинення порушень антимонопольного законодавства здійснюється Антимонопольним комітетом України, адміністративними колегіями, державними уповноваженими та головами територіальних відділень Комітету з дотриманням процесуальних засад, визначених законодавчими актами України.

Порядок розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями справ про порушення антимонопольного законодавства повинен забезпечувати дотримання прав і законних інтересів громадян, підприємств і держави.

Стаття 24. Рішення Антимонопольного комітету України

Антимонопольний комітет України, державні уповноважені, адміністративні колегії та голови територіальних відділень Комітету в межах своїх повноважень приймають розпорядження та постанови, які є обов'язковими для виконання.

З питань примусового поділу монополістичних утворень, а також накладання штрафів на підприємств за порушення антимонопольного законодавства Антимонопольний комітет України, адміністративні колегії, державні уповноважені та голови територіальних відділень Комітету виносять відповідні постанови.

В разі порушень антимонопольного законодавства підприємствами, посадовими особами центральних та місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого та регіонального самоврядування, керівниками підприємств (об'єднань, господарських товариств тощо) державні уповноважені та голови територіальних відділень Комітету складають протоколи про порушення антимонопольного законодавства відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення. Інформація про рішення Антимонопольного комітету України друкується в газеті «Голос України» та «Урядовий кур'єр».

Стаття 25. Звернення до суду, арбітражного суду

З метою захисту інтересів держави, споживачів та підприємств Антимонопольний комітет України та державні уповноважені Комітету у зв'язку з порушенням антимонопольного законодавства державними органами, юридичними та фізичними особами подають заяви (позови) до суду чи арбітражного суду, в тому числі про:

— визнання недійсними актів центральних та місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого та регіонального самоврядування та припинення ними дій, що обмежують конкуренцію, в разі невиконання ними у встановлені строки розпорядження Антимонопольного комітету України про скасування неправомірних актів, припинення правопорушень тощо;

— відшкодування збитків, заподіяних порушеннями антимонопольного законодавства;

— вилучення прибутку, незаконно одержаного суб'єктами підприємницької діяльності в результаті порушення антимонопольного законодавства;

— з інших підстав, передбачених чинним законодавством, а також надсилають до суду протоколи про адміністративні порушення для накладання штрафів на посадовців осіб відповідно до чинного законодавства.

ГЛАВА V. ІНШІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ**Стаття 26. Науково-методичне забезпечення діяльності Антимонопольного комітету України**

Для підготовки рекомендацій з питань організації та діяльності Ан-

тимонопольного комітету України, методології і методики здійснення контролю за дотриманням антимонопольного законодавства, розробки пропозицій щодо його застосування та удосконалення, а також з інших питань, Антимонопольний комітет України створює дорадчі органи, проводить техніко-економічні та наукові дослідження, залучає експертів та консультантів, готує кадри за спеціальними програмами.

Стаття 27. Чисельність, штатний розпис та фонд оплати праці працівників Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень

Гранична чисельність та фонд оплати праці працівників Антимонопольного комітету України і його територіальних відділень визначаються Головою Комітету за погодженням з Президією Верховної Ради України.

Штатний розпис Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень затверджується відповідно Головою Комітету та головами територіальних відділень в межах встановлених асигнувань.

Умови оплати праці Голови Антимонопольного комітету України, державних уповноважених голів територіальних відділень Комітету визначаються Президією Верховної Ради України.

Стаття 28. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення Антимонопольного комітету України

Фінансування Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень здійснюється за рахунок коштів державного бюджету. Розмір цих асигнувань щорічно встановлюється Верховною Радою України при затвердженні державного бюджету.

Копієштри витрат на утримання Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень затверджується відповідно Головою Антимонопольного комітету України та головами територіальних відділень в межах виділених асигнувань.

Місцеві органи державної виконавчої влади, місцеві Ради народних депутатів забезпечують відповідні територіальні відділення Антимонопольного комітету України необхідними службовими приміщеннями на умовах оренди протягом місяця після утворення територіальних відділень.

Транспортними і матеріально-технічними засобами Антимонопольний комітет України забезпечується за рахунок державного бюджету України в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 29. Охорона особистості і майнових прав працівників Антимонопольного комітету України

Працівники Антимонопольного комітету України при виконанні службових обов'язків є представниками державної влади. Їх особисті і майнові права охороняються законом нарівні з працівниками правоохоронних органів.

Стаття 30. Посвідчення працівника Антимонопольного комітету України

Державні уповноважені, голови територіальних відділень, відповідні працівники Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень мають службове посвідчення. Положення про службове посвідчення працівника Антимонопольного комітету затверджується Президією Верховної Ради України.

Президент України
Л.КРАВЧУК

м.Київ
26 листопада 1993 року

Основною тезою декотрих ідеологів перебудови економіки України є відмова від державного управління народним господарством під приводом того, що ринкова економіка самокерована. Ця теза науково необґрунтована, хибна, котра випливає хоча б з того, що держава в особі свого уряду несе повну відповідальність за життя й розвиток українського народу, як насамперед визначаються станом економіки України. Життя переконливо свідчить про правильність висловленої відомим зарубіжним вченим Л.Малкерном думки про те, що: «Не може бути більш гіршої слабкості для будь-якої великої нації у 80-і роки, ніж неспроможність визначити роль своєї держави у економіці».

За умов інституту держави практика світового господарювання не знає такої ринкової економіки, у якій підприємства визначали б ціни, обсяги споживання матеріальних, трудових й фінансових ресурсів та випуску продукції лише під впливом попиту й пропозиції (стихійно).

У СРСР держава була монополним господарем засобів і предметів виробництва і здійснювала жорстко централізоване управління народним господарством, яке ґрунтувалося на директивних планових завданнях. Тепер в Україні, та й в інших країнах — колишніх республіках СРСР, — державу різко виведено з сфери економіки під приводом створення вільного від її диктату ринкового господарства. Це призвело до катастрофічного й такого, що посилюється, зблизнення населення, скорочення обсягів виробництва й дикого зростання цін.

За умов капіталістичного господарства державі належить лише те, що вона прибула за кошти державного бюджету під час деприватизації й одержавлення. Державна власність у багатьох країнах капіталу становить до 1/5 суспільного багатства.

Природно, що цією своєю власністю держава з допомогою найманих менеджерів керує прямо й безпосередньо, аж до оперативного втручання. Проте разом з цим держава, порядкуючи дер-

ЧИМ КЕРУЄ УРЯД ЗА УМОВ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Точка зору

жовним бюджетом, котрий у багатьох країнах становить до половини й більше валового національного продукту (ВНП) (див. табл.), непрямыми методами керує й приватним сектором економіки країни.

Коли в економіці колишнього СРСР має місце централізм натурально-речовий, то у розвиненій ринковій економіці його замінює централізм фінансовий, грошово-вартісний. Причому в монографії, яку видано 1991 року в Англії під назвою «Економіка катастроф», її автори Д.Штурман та С.Тікінс стверджують, що в США, Японії, Західній Європі в управлінні господарством більше реального централізму, ніж було у нас.

Маючи монополне право на емісію грошей і прив'язування до них цінних паперів, держава звичайно несе відповідальність за грошово-вартісні характеристики економічних процесів, що відбуваються, керує ними. Але ці харак-

теристики тісно взаємопов'язані з натурально-речовими характеристиками. В сталій економіці, яка не потерпає від серйозних структурних змін, сталі зв'язки між натурально-речовими та грошово-вартісними показниками. Знаючи ці зв'язки, держава прямо керує грошово-вартісними показниками, використовуючи грошово-вартісні важелі впливу на товаровиробників, здійснює контроль ціни, особливо на товари першої потреби,

становлення і функціонування ринку. А що становлення ринку вимагає передусім проведення грошової реформи і структурної перебудови економіки, ефективне здійснення якої пов'язано з державним програмуванням, то на початковому етапі становлення ринку роль держави безумовно має посилюватися. Але й за умов функціонування ринку спостерігається не послаблення ролі держави, а лише зміна форм її впливу

на економіку. На користь цього висновку говорять наведені у табл. дані, що свідчать про централізацію дедалі зростаючої частини ВНП у державному бюджеті, тобто про посилення ролі державного управління.

Отже, досвід розвинених західних країн вказує на справедливості теоретичного твердження, що держава, здійснюючи монополію на грошову емісію, не може бути виведена зі сфери економіки, а закляди до цього рівнозначні з заклядами до її послаблення і можливого руйнування. Це підтверджує і відомий японський вчений, президент «Інституту фундаментальних досліджень Ніссей» Такасі Хосомі, називаючи у своєму інтерв'ю («Комсомольська правда», 19 серпня ц.р.) скорочення втручання держави в особисте життя великою помилкою, що зводить її діяльність лише до друку дедалі більшої кількості паперових грошей. Тому економічні процеси, що відбуваються в Україні, мають бути визнані за незаконні, що руйнують державу. Та й взагалі незрозуміло, як могли наші декотрі економісти-політики додуматися до того, щоб посилено пропагувати ідею «роздержавлення», тобто за наших умов фактично економічного руйнування незалежної молодії Української держави, що лише стає на ноги!

Перехід до ринкової економіки має здійснюватися передусім шляхом радикальної реформи державного управління, покликаного забезпечити структурну перебудову народного господарства України. До того ж спочатку перерегулювання адміністративним важелем впливу на економіку з наступним і поступовим перетворенням, заміною на економічні, фінансові важелі. І що особливо істотно — без перенесення усіх складових перехідного періоду лише і цілком на плечі трудящих і злочинного збагачення «обранних».

Як основні заходи плану переходу до ринку слід передбачити: а) проведення грошової конфіскаційної реформи з декларуванням доходів та їх джерел; б) з вилученням неправедно нажитих коштів; в) розділення готівкового і безготівкового грошових обігів; г) введення заборони на вільне ходіння і нелегальний обмін грошей інших держав; г) введення державної монополії на зовнішню торгівлю і державного контролю надходжень і витрат валютних коштів; д) відновлення для державного сектора прямого директивного планування і управління з встановленням на частину предметів народного вжитку карткової системи розподілу; е) створення економічних і правових передумов для розвитку приватного сектора за рахунок інвестування щесно нажити громадянами країни капіталів і іноземних капіталів (за умови встановлення економічно правильного курсу долара щодо національної грошової одиниці) у ті галузі народного господарства, що будуть визначати обличчя оновленої країни; ж) планомірну приватизацію державних виробництв і галузей народного господарства, які відповідно до реструктуризації економіки мають скорочуватися.

Зазначені заходи мають втілюватися у життя комплексно, системно, а пункти б) та е) — і на великій тривалості відстрочки часу. Особливо відзначимо необхідність суворого нормування в забезпеченні населення України предметами першої необхідності шляхом введення карткової системи, яка вимагатиме від уряду за рахунок створення відповідної системи ціни і оплати праці (доходів) забезпечення всім без винятку громадянам України можливості викупити той мінімум продуктів харчування, який їм належить, а також ліки та одяг і завдяки цьому вижити в нинішніх штучно створених через повну некомпетентність можновладців нестерпних умовах існування. Поступове реформування структури народного господарства України має здійснюватися в тісному зв'язку з усіма республіками колишнього СРСР з поступовим завоюванням західних ринків зі збереженням і зміцненням становища на традиційних (колишньому радянському) ринках. Не можна допустити того, щоб Україна та інші держави-члени СНД втратили взаємодію і реалізували плани створення своїх виробництв, що практично ліквідують розподіл праці і кооперацію у рамках колишнього СРСР.

Олександр РАДІСЬВСЬКИЙ,
доктор економічних наук,
старший науковий співробітник Інституту економіки АН України.

Частка державних витраток у валовому внутрішньому продукті в %

Країни	1960	1970	1980	1990	1991	1992	1993
США	28,8	32,7	35,0	36,1	36,2	36,7	36,1*
Японія	19,0	19,3	32,4	31,5	31,7	32,0	31,9*
ФРН	35,6	38,6	48,3	46,0	49,1	50,0	49,0
Франція	37,0	38,9	46,4	49,9	50,2	50,3	50,4
Великобританія	34,2	39,2	45,4	39,8	39,8	41,3	41,5
Італія	30,5	34,2	46,1	53,0	53,3	53,5	53,8
* Канада	30,0	35,7	41,0	44,8	46,1	45,2	46,0*
Середні показники							
По семи провідних країнах	30,1	32,8	39,3	43,1	43,8	44,1	45,2
По країнах Європейського співтовариства (ЄС)	34,2	38,2	47,8	49,0	48,9	49,0	48,5
По країнах Організації співробітництва й розвитку	29,6	32,7	40,2	43,2	42,1	43,1	43,9

оцінка авторів
Фінанси зарубіжних корпорацій: Навч. посібник (В.М.Суторміна, В.М.Федосов, Н.С.Рязанова; зав. ред. В.М.Федосова - К.: Либідь, 1993. С.13.

Якщо банки не надаватимуть кредитів, то навіщо вони потрібні?

Нещодавно обласні управління Національного банку та комерційні банки України отримали телеграму, підписану в.о.прем'єр-міністра Ю.Звягильським та головою правління НБУ В.Ющенком, у якій йшлося про те, що в зв'язку з надзвичайно тяжким фінансовим становищем в Україні з 2 грудня до кінця поточного року забороняється видача установами банків будь-яких кредитів. За виконання даного розпорядження (згідно з телеграмою) несуть персональну відповідальність керівники установ банків і в разі його порушення притягуються до кримінальної відповідальності.

На думку фахівців, ця телеграма зародилася у надрах НБУ і її мета — за рахунок комерційних банків покрити пільгові кредити, що їм надано було шахтарям, підприємцям ВПК, колгоспам. Причому, роблячи це, НБУ при-

кривається твердженням, нібито комерційні банки, надаючи кредити, розкручують інфляцію. Проте банкіри заперечують, що головним джерелом інфляції є насамперед НБУ, оскільки саме він надає незабезпечені кредити. В той же час надмірне зловживання такими діями з боку комерційних банків призведе останні до банкрутства. Крім цього існують ще такі назви напівдержавних банків («Україна», «Промісловбанк», «Ощадбанк», «Ексімбанк»), котрі входили колись до структури НБУ. Саме за їх посередництва надавалися пільгові кредити підприємствам ВПК, що мали їм нібито на конерсо, а насправді використовувалися для виплати заробітної плати. Тож винуватців за минулий рік 19 трильйонів ємійних карбованців і віддавши їх на «прокорм» поточним структурам НБУ тепер хоче примусити й комерційні банки робити те саме. Отже, інф-

ляцію спричиняють не кредити, а їх неперевення. Хіба змінилося щось від того, що давали дешеві кредити селу? Це породило лише тимчасові лінощі по поглинах справ, а насправді гроші, не дійшовши до селя, потрапили до комерційних структур, бо, як влучно висловив заступник голови правління Укрінбанку Я.Соліс, «Корови грошей не їдять».

Якщо наслідків від виконання цієї телеграми можна очікувати? В першу чергу це негативно відіб'ється на діяльності комерційних банків, оскільки заборона кредитування, встановлення кредитних строків ставитиме їх за межу існування. А по-друге, не виключена можливість зупинки виробництва та різкого стрибка цін. У зв'язку з цим Асоціація комерційних банків надіслала до Кабінету міністрів та НБУ протест з приводу цієї телеграми. Якщо метою реалізації положень згаданої телеграми,

йдеться у ному, є мобілізація ресурсів на рахунок комерційних банків з наступною конфіскацією чи фіскалізацією передприватизованих, то, очевидно, що негативні наслідки перешкоджають передбачений позитивний ефект. Перш за все буде паралізовано виробничу діяльність підприємств у зв'язку з відсутністю оборотних коштів і неможливістю працювати за факторингом. Підприємства торгівлі за такої ситуації змушені будуть зупинитися взагалі. Банки, через відсутність основного джерела своїх доходів — відсотків за надані кредити, розв'язатимуть договори про залучення вільних грошових коштів підприємств і населення на пільгові основі й відмаються від плати по залишках на рахунках. У свою чергу бюджет через згоряння кредитної діяльності банків може не отримати до кінця року жодного карбованця, тому що накопичений банками за четвертий квартал дохід повністю піде на виплату відсотків та на штрафи за невиконання зобов'язань відповісти договорів. Таким чином буде поставлено хрест на чи не єдиний структурі, яка поки що працює у державі.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

ІЛТА КИЇВ

офіційний імпортер автомобілів «Пежо» продовжує формування мережі центрів з продажу й обслуговування автомобілів.

Запрошуємо до співробітництва підприємства, що мають:

- недержавну форму власності;
- кошти для інвестицій (у т.ч. ВКВ) у спільний проект;
- власні приміщення для організації постійно діючого автосалону, сполученого з офісом (центр міста), станції технічного обслуговування;

— досвід дрібнооптової й роздрібної торгівлі автомобілями та іншою складною технікою. Насамперед наша увага звернена до Донецька, За-

поріжжя, Одеси, Херсона, Вінниці, Кіровограда, Сімферополя та інших центрів України.

Просимо надсилати свої пропозиції до 10 січня 1994 р. за адресою: 252001, Київ, пров. Т. Шевченка, 12, Ілта Київ («Пежо»), або по факсу: (044) 290-42-74.

Додаткова інформація по телефонах:

(044) 290-42-48, 290-42-70.

PEUGEOT **ilta** KIEV
OFFICIAL IMPORTER

Совместное латвийско-белорусское предприятие

Денир

предлагает:

- ♦ автомобили РАФ всех модификаций;
- ♦ оригинальные и надежные наружные часы
- ♦ Мисского часового завода "Луч";
- ♦ высококачественные изделия из трикотажа (платки, джеммеры и т.д.);
- ♦ хорошо износостойкие коврики Витебской и Брестской фабрик.

Рассмотрим любые предложения о взаимовыгодном сотрудничестве.

Тел./ факс в Минске:
(0172) 66-02-72,
66-56-06.

Фирма «ЯТРАНЬ»

реализует электро-механические пишущие машинки «Ятрань» с русским, русско-украинским и латинским шрифтом.

Электронные пишущие машинки «Элема» с русско-латинским, украинско-латинским и русско-украинским шрифтом.

Тел. 412 - 16 - 70.

Панове!
різв'яний розпродаж
закінчується.

8 модифікацій
20% знижки
до 3000 \$ економії

Лише до Нового року

Сервіс і гарантії - традиційні
Ціна базової моделі "MAZDA - 323"
12 990 \$

Подаруй собі "Мазду"
на Різдво!

Наші телефони:

у Києві: (044) 550-02-03; 553-28-26
у Дніпропетровську: (0562) 76-40-58; 65-04-44
у Донецьку: (0622) 61-27-21; 90-34-51
у Луганську: (0642) 54-15-46; 55-37-35
в Одесі: (0482) 21-76-51
у Харкові: (0572) 22-61-35

Для банків детектори валюты
CASHSCAN

Оплата: 380 тис. рос. руб. 250 — 290 \$ США
Возможна оплата в украинских карбованцах.
Тел./ факс: (0412) 24-07-16.

СРОЧНО РЕАЛИЗУЕМ:

автомобілі КраЗ, автокрани, топливозаправщики, трактори ЮМЗ, прокат чорних металлов, сварочные электроды.

Телефоны в Днепропетровске: (0562) 92-80-64; 47-49-56; 99-72-86.
По металлу 67-64-55.

☐ кредитование под депозит клиента
☐ наличная валюта за безналичную
☐ кодирование счета
☐ доставка наличной валюты клиенту
☐ покупка-продажа валюты за карбованцы
☐ и ведение валютных операций по всему миру
☐ предоставление финансовых интересов в Балтии
☐ финансовые операции в России

(0132) 325238
325220
328075
331541
801250
325208
331670
321341

parex
BANK
Риа

Телефон 161207 PAREX SU,
факс/тел. (0132) 215201
телеграф 161493 BAK

МЫ БЛИЖЕ ЧЕМ ШВЕЙЦАРИЯ!

НОВЫЕ ЦЕНЫ на расходные материалы

	розничные	оптовые
ДИСКЕТЫ	TDK 3.5" HD	1.85 \$
	TDK 5.25" HD	0.75 \$
	BASE 5.25" HD	0.74 \$
КАРТРИДЖИ к матричным принтерам	OKI ML-182/183	2.51 \$
	STAR LC-15	3.36 \$
	HCP 920	3.00 \$
	EPSON 1050	3.94 \$
ЗАЩИТНЫЕ ФИЛЬТРЫ (стекло)	GUIDE	7.70 \$

Оптовые цены приводятся на условиях CIF Киев. Форма оплаты любая. Клиентам оказываем услуги по конвертации карбованцев в валюту.

"КОМПЬЮТЕРЫ+ПРОГРАММЫ"
КИЕВ, БУЛ. Л.УКРАИНСКИ, 34 (044) 2956022, 2955472, 2721315

Государственное производственное объединение «ПРОЭКС» реализует со склада в Днепропетровске оптовые партии пиломатериалов хвойных пород:

ШПАЛЫ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫЕ ШИРОКОЙ КОЛЕИ (непропитанные);

брус сечением 150 x 150 мм длиной 3 — 4 метра;

ДОСКА обрезная и необрезная 40 — 60 мм;

ОБНАЛИЧНИКИ И ПЛИНТУС.

Форма оплаты — любая.

Наш адрес: 320070, Днепропетровск, пр. К.Маркса, 60, каб. 529.

Телефоны: (0562) 44-06-23, 45-21-32.

Факс: 44-06-23.

Навіщо ми говоримо про голодомор? Тому, що правда про якість подію — кінець минулого і початок майбутнього

У зв'язку з цим я хочу повернутися до передісторії проведення Днів Скорботи і Пам'яті у зв'язку із 60-річчям страшного лихоліття в Україні — голодомору 32-33 років. Ще напередодні і вченими, і політиками, і простими громадянами висловлювалися побоювання: чи не спрало проведення цих днів на зниження психологічного тону суспільства і чи доречно тепер відкривати таку трагічну сторінку історії?

Починаючи з першої п'ятирічки, режим миг тріумфувати над особистістю, чия думка і чия значення було зведене до нуля. У 33-му році держава могла тріумфувати перемогою над цілою нацією. Швейцарські темпи творили атомарне суспільство, в якому все прахувалося наперед, у якому не могло бути несподіваних збоїв. Садне, чого не забавили кремлівські правителі — пам'яті народу. Могутньою, незнищеною джерела сили і духу. На мою думку, розвал радянської імперії — наслідок апокаліптичного вияву народної пам'яті. Люди мовчали, але всі пам'ятали, люди не знали, але хотіли знати. Досить було лише простим запитанням: «Хто ми? Що з нами трапилось?» провратися на поверхню свідомості за часів так званої горбачовської перебудови — і настав кінець промудраній і виключній системі насильства. Настав кінець страху.

Я вважаю, що пізніше проведення Днів скорботи було напереді замість розданих ланки народної пам'яті в один нерозривний ланцюг. І стало ясно не поодиноким фахівцям історії, а мільйонам народних мас, що голодомор 32-33 років — то ціла втрата української державності, української самосвідомості у двадцятих роках. Голодомор, як мені видається, вирішальний пункт української історії.

Голод знищив не лише економіку України, а й її духовну опору.

Під час проведення різноманітних заходів у рамках відзначення сумної дати часто виникали дискусії з приводу майбутніх організаційних моделей дослідження голодомору. Було висловлено чимало пропозицій та думок. Усі вони в основному зводилися до трьох проектів: організація міжнародного трибу-

налу, створення парламентської комісії та організація Інституту геноциду, який включав би музейний і меморіальний комплекси. За великим рахунком, маючи кошти, можна було би вести роботу за всіма трьома векторами.

Але сьогодні в Україні потрібно виходити не з добрих побажань, а з реальних фінансових можливостей і потреб. Тому візьму на себе сміливість трохи зупинитися на перевагах і недоліках кожного варіанту окремо. І хочу сподіватися, що такий аналіз ніхто не сприйме як втручання у внутрішні справи чужої держави. Доброзичливість і увага, з якими зустрічають сьогодні представники влади і прості люди роботу Комісії американського конгресу, ви-

і тому у мене є серйозні підстави сумніватися, що організація найближчим часом міжнародного трибуналу стане ефективним заходом, у якому переможе істина.

Національний аспект голодомору потрібно уважно вивчити і проаналізувати під кутом зору науки про геноцид, добре розвинутої на Заході і практично невідомої тут, в Україні.

Другий варіант. Організація комісії українського парламенту з проблем голодомору. Це, звісно, піднесе престиж науковців, які досліджують цю складну проблему. Дозволяє взяти під контроль публікації, пов'язані з нею, провести збирання свідчень очевидців, документів. Тут я маю досвід. Комісія амери-

клавів. Їх приблизно можна назвати єврейським варіантом. Голокост Другої світової війни мав для євреїв таке ж значення як голодний мор для українців. В Ізраїлі був створений музей ЯД Вашем та у Вашингтоні Національний музей геноциду і голокосту. Ці музеї є одночасно центрами наукових досліджень. Є також різні центри дослідження голокосту та єврейськості на різних американських університетах. Ці центри відіграють переважно координаційну роль у сприянні співробітництву науковців з різних країн і розповсюдженні інформації.

Ідея створення Інституту геноциду в Україні активно обговорювалася під час проведення Днів скорботи. Складності організації та фінансові у справі створення подібної структури для всіх є очевидні. І все ж я хочу палко підтримати цю ідею. Такий інститут може стати центром документів не тільки голодомору та великого терору в Україні, а також єврейського голокосту, геноциду проти кримськотатарського народу, інших видів геноциду. Науковці такого інституту можуть активно співпрацювати з Головиним архівним управлінням, Міністерством освіти, Міністерством культури, правити для науковців за координаційний центр, розповсюджувати інформацію, розвивати навчальні програми про голодомор та геноцид. Такий центр може служити міжнародним координаційним центром щодо наукових закладів за кордоном і одночасно сприяти реінтеграції українського наукового процесу до світового та поширювати за кордоном інформацію про трагічну історичну долю України. Двері такого інституту будуть відкриті як для тих, хто шукає коріння свого роду, так і для фахівців з різних галузей науки. Він очевидно в перспективі мусить включати в себе меморіальний та музейний комплекси. І самоочевидно, що він має бути закладом державного значення. Але як учасник світового наукового процесу теж може шукати фінансову підтримку від закордонних фондів та еміграції. І найкращим пам'ятником жертвам голодного мору може бути накопичення інформації, знання, розуміння.

Джеймс МЕЙС, доктор історії (США).

Спорт

Фігурне катання

Краще менше, та ліпше...

Останнім яскравим мазком суботнього свята в київському Палаці спорту, трибуну якого зібрався як близько чотирьох тисяч глядачів, став показовий виступ українського короля світового фігурного катання олімпійського чемпіона Віктора Петренка. Слово честі, було до чому в серці приємно бачити на обличчях наших утомлених людей радісні посмішки.

Цей національний чемпіонат фігуристів особливий, бо був фактично відбірковий. І от переможці та призери відомі. Більшість з них представляють Україну на чемпіонаті Європи. Ось їхні імена: Оксана Баюл (Дніпропетровськ—Одеса), Олена Ляшенко (Київ), Людмила Іванова (Одеса); Віктор Петренко (Одеса), Дмитро Дмитренко (Київ), Вячеслав Загороднюк (Одеса), — в одиночному розряді; пари — Олена Білоусовська — Ігор Малай (Дніпропетровськ), Світлана Пристав — Вячеслав Ткаченко (Київ), Галина Маняченко — Євген Жигурський (Київ); танці — Ірина Романова — Ігор Ярошенко (Київ), Світлана Черникова — Олександр Сосніченко (Харків), Олена Грушина — Руслан Гончаров (Одеса).

— Група фахівців звернулася до Міністерства у справах молоді і спорту та Федерації фігурного катання України з проханням, щоб не робили чемпіонат масовим, — коментує заслужений тренер країни, один з наставників Оксани Баюл та Віктора Петренка — Валентин Ніколаєв. — Чому? А тому, що в такій відповідальній сезон, олімпійській, мають збиратися винятково найкращі і визначити, кому брати участь у складі збірної країни в майбутньому дальніших дальніших змаганнях. Одне слово, слід напереді ставитися до національного чемпіонату з повагою. Приємно, що нам пішли назустріч — у турнірі взяли участь лише близько сорока фігуристів. Але то були справді найліпші. І турнір, скажу вам, вишій таким, що за напруженням і класом не поступався світовим першостям. Була гостра, захоплива боротьба в усіх видах програми, особливо в одиночних розрядах...

Отже, на чемпіонат Європи до Копенгагена (16—23 січня) вирушає солідна українська команда: усі призери у жіночій чоловічій та володарі золотих і срібних медалей серед пар і танцюристів.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

***

Чемпіонат М'єччини. Жінки. 1. Тана Шевченко. 2. Катерина Віт.

На аренях країни і світу

Футбол. У Лас-Вегасі (США), в «Конвеншенс центрі», відбулося жеребкування підруги фінальної частини чемпіонату світу-94. Підгрупа А. США, Швейцарія, Колумбія, Румунія. Підгрупа В. Бразилія, Росія, Камерун, Швеція. Підгрупа С. Німеччина, Болівія, Іспанія, Корея. Підгрупа D. Аргентина, Греція, Нігерія, Болгарія. Підгрупа E. Італія, Ірландія, Норвегія, Мексика. Підгрупа F. Бельгія, Марокко, Нідерланди, Саудівська Аравія.

Турнір стартує 17 червня в Чикаго матчем Німеччина—Болівія. Збірна Росії 20 червня зіграє в Сан-Франциско з Бразилією, 24 червня в Детройті — з Швецією, 28 червня в Сан-Франциско — з Камеруном.

Фінал чемпіонату буде зіграно 17 липня в Лос-Анджелесі.

Найкращим футболістом року FIFA названо гравця національної збірної Італії і туринського клубу «Ювентус» Роберто Баджо. Він став переможцем опитування, у якому взяли участь тренери національних збірних 71 країни.

Гандбол. Кубок ЄГФ. Жінки. «Рapid» (Бухарест) — «Спартак» (Київ) — 24:25. У наступному колі киянки зіграють з клубом «Дебрецен» (Угорщина).

Історія: голодомор-33

Це потрібно живим...

конавчим директором якої я працював, дають підставу сподіватися на правильне розуміння моїх міркувань.

Перший варіант. Організація міжнародного трибуналу. Голодомор — справді одна з найбільших трагедій, що їх пережила людська цивілізація протягом усього свого існування. Це був геноцид сталінського режиму проти народу України, проти елементарної державності, які у 32-33 роках ще зберігалися на цій землі. Це був злочин кримінальний, злочин проти цілого народу, злочин проти людства. І в цьому більш-менш переконалися сьогодні всі суспільства України.

Але, підходячи до організації міжнародного трибуналу, не можна не згадати на міжнародну громадську думку, яка досі ще не сформована на Заході щодо цього моменту української історії. Більшість західних радянологів вихована у так званий традиційній схемі «обсеруєської історії» східних слов'ян. Я на особистому прикладі переконався, як складною виникають у західних університетах у тих учених, котрі, вивчаючи історію України, відходять від цієї схеми. Так, на міжнародному рівні Україну як державу визнавали практично всі держави світу, встановили з нею дипломатичні відносини. Але існує інерція міжнародної гуманітарної думки, тож процес визнання і усвідомлення української історії, української культури тільки-но починається. В західній пресі не так уже й багато публікацій з цієї теми, а ті, що вряда-годи з'являються, дуже часто мають відверто проросійський характер. Головна увага звернута на Росію, про Україну як таку чимало навіть дипломатичних фахівців чи то не чули, чи то чули щось дуже приблизне. Це гірко, але ота-кі реалії сьогоденного світу. Закрите суспільство колишнього Радянського Союзу не давало практично ніякої інформації про Україну.

канського конгресу пішла шляхом пересулювання очевидців, які пережили голод і тепер проживають в еміграції. Головиним імпульсом до такої роботи було задання довести, що голод в Україні був, проти чого виступали як тодішні радянські історики та політики, так і західні радянолози, і що він був штучний. Слухання результатів нашої роботи в американському конгресі привернуло увагу до цієї проблеми американського народу, світового співтовариства і певною мірою, хоча сподіватися, допомогло підняти завісу мовчання щодо цього питання тут, в Україні.

І все ж я мусу відзначити великі невгоди цього варіанту. По-перше, це також політизація проблеми. Комісія американського конгресу працювала над цією темою в умовах мінімального зацікавлення нею більшості американців. В США це не було великою проблемою. Але в Україні, де мільйони мають живу зацікавленість, де тема голодомору не просто історичний феномен, а пам'ять, діалог, може статися, що братів, створена в Україні за американською моделлю, перетвориться просто на політичну платформу для різних безпринципних, шовіністичних, демагогічних елементів. У такому разі співпраця з Москвою та й з іншими серйозними науковими міжнародними інституціями, де містяться архіви, стане неможливою.

В Україні пріоритет — не поширення інформації (про що по-доді тут знає практично кожен), а збирання інформації, фактів та прагнення розуміння історичної істини. Та це можна набагато ефективніше проводити через інший тип за-

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редактори: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДА (заст. головного редактора).

Адреса редакції:

252047, Київ-47,

вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;

телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

• Рукописи не повертаються.

• Істинування з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

• Редакція не закликає підписувати авторів публікацій.

• За точність висловлених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (перші неділі й понеділки українською і російською мовами). Індент: 60955.

Комітат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, підпріємт Перемоги, 58. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 31. 03.11.242.

Газету набрано і звернено в комп'ютерному центрі «Голосу України».

ГОЛОС УКРАЇНИ

**ЗАСНОВНИК —
ВЕРХОВНА РАДА
УКРАЇНИ**

Газета виходить
з 1 січня 1991 року